

AVERSS UN REVERSS

Latvijas Bankas biļetens • 2007. gads Nr. 3

ŠAJĀ NUMURĀ

2 EIROPAS INTEGRĀCIJA PAPILDINA GLOBĀLO INTEGRĀCIJU INTERVIJA

Ko Francija un Eiropa guvusi no eiro ieviešanas? Kā vienotā valūta varētu nostiprināt Eiropas konkurētspēju? Vai eiro zonas valstu «klubam» būtu jāpaliek iespējami mazam, vai varbūt jāmaina noteikumi? Uz šiem un citiem jautājumiem atbild Francijas Republikas centrālās bankas *Banque de France* prezidents Kristians Nuajērs.

5 KREDĪTU REĢISTRS – LABĀK PĀRREDZAMS SPĒLES LAUKUMS INTERVIJA

Latvijas Bankas speciālisti kopā ar sadarbības partneriem – Finanšu un kapitāla tirgus komisiju, Latvijas Komerčbanku asociāciju, Latvijas Apdrošinātāju asociāciju un Latvijas Kooperatīvo krājaizdevu sabiedrību savienību – veido Kredītu reģistru. Kāpēc tas tiek veidots, ko tādējādi gūs gan bankas, gan sabiedrība – saruna ar Latvijas Bankas Maksājumu sistēmu pārvaldes Parādnieku reģistra daļas vadītāju Andi Čonku.

8 EKSPORTA ATTĪSTĪBAS IESPĒJAS FARMĀCIJĀ VITĀLIJS SKRĪVELIS

Latvijas tautsaimniecībā ķīmijas un farmācijas nozares uzņēmumi spēj veiksmīgi kāpināt savu eksporta potenciālu – pēc iestāšanās Eiropas Savienībā paplašināt ārējos tirgos savu daļu un būtiski uzlabot konkurētspēju.

9 ĪSZIŅAS

Lai saglabātu un kāpinātu Latvijas eksporta potenciālu, jāpiedāvā produkti, ko pieprasa ārvalstu tirgos un kas spēj konkurēt ne tikai ar zemo cenu, bet arī ar kvalitatīvajām īpašībām.

12 LATVIJAS BANKAS PADOMĒ

KRISTIANS NUAJĒRS

(Christian Noyer),

Banque de France prezidents

INTERVIJA

EIROPAS INTEGRĀCIJA PAPILDINA GLOBĀLO INTEGRĀCIJU

Netiek veidots «Eiropas cietoksnis» – ikviena valsts ir laipni aicināta Ekonomikas monetārajā savienībā, tiklīdz var stabili izpildīt nosacījumus. Pievienošanās nav skriešanās sacīkstes. Konverģences kritēriji nemainīsies, un arī papildu kritēriji netiks izvirzīti.

(Turpinājums 2. lpp.)

Biogrāfijas fakti

Kristians Nuajērs (Christian Noyer), (1950), dzimis Parīzes apkaimē, studējis jurisprudenci un politiskās zinātnes Rennā un Parīzē; ieņēmis vadošus amatus Ekonomikas un finanšu ministrijas Valsts kasē, Eiropas Kopienas Francijas pastāvīgajā pārstāvniecībā Briselē, Francijas Finanšu ministrijā un darbojoties Eiropas Monetārajā komitejā, Starptautiskajā Valūtas fondā un Pasaules Bankā; bijis ECB viceprezidents;

kopš 2003. gada 1. novembra ir Banque de France prezidents, kā arī Eiropas Centrālās bankas Padomes un Ģenerālpadomes loceklis, ex officio – Starptautisko norēķinu bankas direktors, Starptautiskā Valūtas fonda pilnvarnieka vietnieks; saņēmis vairākus dzimtenes un citvalstu apbalvojumus.

Eiropas integrācija papildina globālo integrāciju

(Turpinājums no 1. lpp.)

Latvijas Bankas gadskārtējā konferencē Konkurētspēja – Latvijas tautsaimniecības nākotnes stūrakmens šā gada 10. oktobrī piedalīsies vairāki starptautiskie eksperti. Gatavojoties konferencē, piedāvājam biļetena Averss un Reverss redakcijas sarunu ar vienu no konferences viesreferentiem – KRISTIANU NUAJĒRU, Banque de France prezidentu.

– Ko Francija un Eiropa gūvusi no eiro ieviešanas? Vai eiro attaisno cerības? Un kā vērtējat pāreju no nacionālās valūtas uz vienoto Eiropas valūtu?

– Pirmais un vissvarīgākais gūvums no eiro ieviešanas gan Francijai, gan Eiropai kopumā, protams, ir cenu stabilitāte. Pēdējos gados inflācija pamatā ir atbildusi Eiropas Centrālās bankas izvirzītajam cenu stabilitātes mērķim – vidējā termiņā tā bijusi nedaudz zem 2%. Eiropas pilsoņiem vairs nav jāraizējas par savu uzkrājumu pirkspēju. Taču stabilitāte neaprobežojas tikai ar cenām. Proti – vērojama inflācijas gaidu izcila stabilitāte – tās nepieauga pat naftas cenu lēciena reizē, ko piedzīvojām pavisam nesen.

Otrais gūvums – ilgtermiņa aizdevumu procentu likmju noturēšanās visai zemā līmenī, kas ir aptuveni par 50 bāzes punktiem zemākas nekā procentu likmes ASV. Tā ir laba izdevība Eiropas mājsaimniecībām un uzņēmumiem. Investīcijām un attīstībai izcili labvēlīgi monetārie un finanšu nosacījumi saglabājās pat pēc nesenā īstermiņa aizdevumu procentu likmju kāpuma. Trešais eiro gūvums ir stimulē, ko tas dod Eiropas finanšu integrācijai. Euro kļūst ļoti pievilcīga «saistviela», darījumu, investīciju un rezervju valūta.

Kā Francijas un Eiropas pilsonis es nevaru nelepoties ar to, ka mums ir viena no divām nozīmīgākajām pasaules valūtām.

Euro ieviešanas ieguvums ir arī augsta uzticamības pakāpe monetārajai politikai, mazāks valūtas kursa svārstīgums, vienota tirgus izveides pabeigšana un pārrobežu tirdzniecības veicināšana.

Pāreja uz eiro bija panākums gan no tehniskā, gan sabiedrības viedokļa. Galvenais mērķis bija iespējami paātrināt neliela apjoma darījumus, kas pilnībā tika veikti līdz 2002. gada 16. janvārim. Tika sasniegts arī otrs mērķis, proti, izvairīties no vispārējas steigas. Veiksmīgā pāreja uz eiro banknotēm un monētām bija nepieredzēta mēroga unikāls un izcils notikums. Process norisēja raiti un samērā īsā laika periodā. Panākumus nodrošināja ne tikai finanšu institūciju aktīva iesaistīšanās, bet arī pilsoņu līdzdalība un prieks par mūsu jauno valūtu. Viena no blakusparādībām bija tā, ka inflācija mājsaimniecību uztverē īslaicīgi bija augstāka nekā ar indeksiem mērītā faktiskā inflācija. Tagad šī plaīsa pamatā ir izzudusi un uzskatāma par nebūtisku trūkumu citādi izcili veiksmīgajā pārejas procesā.

– Kādi, jūsuprāt, ir galvenie veidi, kā vienotā valūta varētu nostiprināt konkurētspēju – finanšu integrācija, efektivitātes pieaugums, caurredzamība un konkurences palielināšanās – vai varbūt kas cits? Kā jūs kopumā vērtētu Eiropas konkurētspēju salīdzinājumā ar citiem pasaules reģioniem?

– Ir acīmredzami, ka, raugoties uz Eiropas tirdzniecību, kapitāla tirgiem un finanšu struktūrām, eiro veicina konkurētspēju. Runājot par tirdzniecību, tieši ilgā tirdzniecības vēsture starp Eiropas valstīm bija pamats, kāpēc tās nolēma veidot savienību, kas tagad savukārt veicina savstarpējo tirdzniecību.

Tā kā eiro zonā šī iekšējā atkarība kļūst arvien izteiktāka, eiro zona kļūst par atvērta tautsaimniecību. Preču imports un eksports tajā pieaudzis no aptuveni

Banque de France ēkas iekšskats.

24% no IKP 1998. gadā līdz aptuveni 33% 2006. gadā. Tomēr neesam aculiecinieki tam, ka veidotos *Eiropas cietoksnis*. Gluži otrādi, – Eiropas integrācija papildina globālo integrāciju.

Eiropas integrācija ir visambiciozākā ar piedāvājumu saistītā reforma, kādu mēģināts īstenot jebkur pasaulē. Eiro ieviešana kļuva iespējama ekonomiskās konverģences dēļ, un tā veicina darījumu izmaksu un valūtas riska samazināšanos. Nevienam citam pasaules reģionam nav tik labi veicies tik īsā laika posmā likvidēt darbaspēka, preču un kapitāla kustības šķēršļus. Tie ir ievērtības cienīgi rezultāti, atceroties, ka pašlaik eiro zona apvieno 318 milj. pilsoņu un pārstāv vairāk nekā 15% no pasaules IKP. Vienotais tirgus ļauj gūt būtisku ekonomisko izdevīgumu un piedāvā milzīgas uzņēmējdarbības un investīciju iespējas. Tas kāpina konkurenci, no kā ieguvējs ir patērētājs, un uzlabojas arī kapitāla sadale. Daudzās jomās brīvas konkurences šķēršļi ir likvidēti, bet monopoli – izjaukti.

Kaut arī eiro zona ir izteikti integrēta, tā tomēr ir ļoti atvērta pārējai pasaulei – tās ārējā tirdzniecība vidēji

veido aptuveni 17% no IKP, ASV – aptuveni 11%. Nav šaubu, ka eiro zona gūst labumu arī no spēcīgi integrētajiem kapitāla tirgiem un, protams, visvairāk – no naudas tirgiem. Pārrobežu darījumi jau tagad veido vairāk nekā 50% no naudas tirgos veiktajiem skaidrās naudas darījumiem. Pašlaik eiro emitēto obligāciju tirgus ir otrais lielākais pasaulē. Apjoma un emisiju aktivitātes ziņā tas arvien vairāk sāk līdzināties ASV obligāciju tirgum. Arī eiro zonas akciju tirgū vērojama iespaidīga integrācija, ko veicina plaši izmantotie eiro zonas vispārējie etalonindeksi. Šo procesu neapšaubāmi atvieglo tirgus struktūru tālākā integrācija – Amsterdamas, Briseles, Lisabonas un Parīzes fondu biržas ir apvienojušās, izveidojot *Euronext*. Salīdzinājumā ar pārējiem pasaules reģioniem Eiropas konkurētspēja vērtējama kā labvēlīga, un monetārā savienība šo izaugsmi ir efektīvi veicinājusi. 2006. gadā reālais IKP pieaugums eiro zonā bija gandrīz 3% – augstākais rādītājs kopš 2000. gada. Šī pozitīvā attīstības gaite ir visai rosinoša, taču vēl nav īstais laiks, lai atpūstos. Eiropai joprojām jārisina globalizācijas radītās problēmas.

Francijas eiro monētu reversi: 1 eiro – koks, kas simbolizē dzīvību, turpinājumu un izaugsmi; 5 centi – Francijas Republikas simbols – jaunās, bet apņēmīgās Mariannas – tēls apliecina vēlmi redzēt drošu, stablu un ilgtspējīgu Eiropu; 50 centi – sējējs simbolizē Franciju, kura integrējoties saglabā sevi.

– Jūlijā Eiropas Parlaments vienojās par rezolūciju, prasot mainīt Māstrihtas kritērijus, lai tos labāk pielāgotu norisēm Eiropas Savienības jaunajās dalībvalstīs. Kā šādu priekšlikumu vērtē *Banque de France*?

– Māstrihtas kritēriji balstīti uz ļoti spēcīgiem ekonomiskiem pamatojumiem. Kārdinājums mainīt vai interpretēt kritērijus pastāv, taču uzskatām, ka tā būtu kļūda. Mēs visi esam ieinteresēti, lai vērtētu un ieviestu konverģenci, domājot par tās ilgtspēju, lai visām valstīm būtu iespējamas lielākas izredzes uz izdošanos. Ikvienai valstij, lai tā atbilstu eiro zonas prasībām, jāsasniedz augsta līmeņa ilgtspējīga ekonomiskā un tiesiskā konverģence.

– Vai eiro zonas valstu klubam būtu jāpaliek iespējami mazam un citām valstīm vajadzētu censties jo drīzāk tajā iestāties, pildot sākotnējos noteikumus? Vai varbūt jāmaina noteikumi, lai jaunākās dalībvalstis varētu pievienoties eiro zonai pat tad, ja to inflācijas līmenis nav tik zems?

– Kopš 1999. gada, kad eiro zonā bija 11 biedru, tā ir regulāri paplašinājusies. Tas nūdien nav slēgts klubs – eiro zona ir atvērta, un tās patiesais aicinājums ir aptvert visus ES biedrus, ja vien tie izpilda konverģences kritērijus. To apliecina Grieķijas, nesen – Slovēnijas, nākamā gada sākumā – Maltas un Kipras pievienošanās: visas ir izpildījušas Māstrihtas kritērijus. Neredzu iemeslu, lai Māstrihtas līguma noteikumus mainītu vai pielāgotu. Ikviens valsts ir laipni aicināta iestāties klubā, tiklīdz tā var stabili izpildīt nosacījumus. Pievienošanās nav nekādas skriešanās sacīkstes. Līgumā noteiktie konverģences kritēriji nemainīsies, un arī papildu kritēriji netiks izvirzīti. Kā zināms, šie nosacījumi ietver inflācijas atšķirības ierobežojumus salīdzinājumā ar ES valsti, kurā ir viszemākais inflācijas līmenis, nominālā valūtas kursa stabilitāti attiecībā pret eiro, stabilus fiskālos rādītājus un mazu ilgtermiņa procentu likmju starpību salīdzinājumā ar ES labākajām dalībvalstīm cenu stabilitātes ziņā. Lai valsts varētu pievienoties EMS, šiem kritērijiem jābūt izpildītiem vienlaikus un noturīgi. Monetārā savienība ir pastāvīgs process. Tomēr monetārā savienība prasa smagas pūles.

– Francijai ir budžeta deficīts, kas saskaņā ar ES Stabilitātes un izaugsmes paktu būtu izlīdzināms līdz 2010. gadam. Taču Francijas prezidents paziņoja, ka sabalansētu budžetu varētu nodrošināt tikai 2012. gadā. Kāds ir *Banque de France* viedoklis?

– Ar valdību, šķiet, esam vienisprātis par diviem būtiskiem pamatprincipiem: ilgtermiņā jāsamazina valsts parāds un periodi, kad tautsaimniecības izaugsme ir straujāka, jāizmanto fiskālās konsolidācijas stiprināšanai.

– Kā Francijā vērtē Baltijas valstis un jaunākās norises tajās? Kas Baltijā šķiet interesants, raugoties no Francijas perspektīvas? Kas jūs rosināja rudenī apciemot Latviju?

– Ievērojama un pozitīva ir izaugsme, kuras temps mērāms ar divciparu skaitli, un straujais izlīdzināšanās process. Līdzīgi pārējām valstīm, kas pievienojās ES, Latvijas guvums ir paplašināšanās atbalsts konverģencei. Pieaudzis kapitāls, tehnoloģisko kompāniju akciju cenas un patēriņš, paaugstinājies dzīves līmenis. Baltijas valstīm, kas jau tagad lielākoties integrējušās eiro zonā, raksturīgas ļoti pozitīvas reālās un strukturālās konverģences iezīmes.

Protams, ir arī pamats raizēm – kopš 2006. gada augošais tekošā konta deficīts, mājsaimniecību ārvalstu valūtās paņemtie aizdevumi, kā arī pārlietu augstie inflācijas rādītāji. Mums zināms, ka arī jūsu centrālo banku māt šīs pašas bažas. Pēdējā laikā straujais kreditēšanas un algu pieaugums novirzījis tautsaimniecību no līdzsvarotas un stabilas izaugsmes ceļa. Attiecībā uz cenu norisēm, kas ir noteicošais faktors, lai kļūtu par eiro zonas biedru, jāatzīst, ka nesen pieņemtais pretinflācijas plāns ir būtisks un pozitīvs solis.

Ļoti priecājos par iespēju tikt ar jūsu bankas prezidentu un vairāk uzzināt par jūsu valsti.

Papildu informācijai – infos@banque-france.fr

Foto – Banque de France arhīvs

KREDĪTU REĢISTRS – LABĀK PĀRREDZAMS SPĒLES LAUKUMS

ANDIS ČONKA,
*Latvijas Bankas
 Maksājumu sistēmu
 pārvaldes Parādnieku
 reģistra daļas vadītājs*

Andis Čonka ir iesaistīts arī jaunā Kredītu reģistra tapšanas projektā.

To Latvijas Bankas speciālisti izstrādā kopā ar sadarbības partneriem – Finanšu un kapitāla tirgus komisiju, Latvijas Komercbanku asociāciju, Latvijas Apdrošinātāju asociāciju un Latvijas Kooperatīvo krājaizdevu sabiedrību savienību.

– Kāpēc tiek radīts Kredītu reģistrs?

– Plašākajā nozīmē Kredītu reģistra esamībā ir ieinteresēta visa sabiedrība. Ne velti valdības izstrādātajā inflācijas ierobežošanas plānā Kredītu reģistrs ir būtiska sastāvdaļa.

Vispirms, ko nozīmē Kredītu reģistrs? Tā ir informācijas sistēma, kurā tiks apkopota, centralizēti uzkrāta un glabāta informācija par aizņēmējiem un viņu saistībām, ar mērķi normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā sniegt informāciju Kredītu reģistra dalībniekiem (visas Latvijas Republikā reģistrētās bankas un ārvalstu banku filiāles, to meitassabiedrības, kas sniedz ar kredītrisku saistītus finanšu pakalpojumus, apdrošinātāji un krājaizdevu sabiedrības), Finanšu un kapitāla tirgus komisijai, Latvijas Bankai un pašiem aizņēmējiem – fiziskajām un juridiskajām personām.

Ieguvēji no tā ir visi – pasaules pieredze liecina, ka kredītu reģistri rada labāk pārredzamu spēles laukumu. Ne velti šādas informācijas bāzes pastāv arī Austrijas, Beļģijas, Francijas, Itālijas, Portugāles, Spānijas un Vācijas centrālajās bankās. Vispirms jau reģistra dalībniekiem tur iegūstamā informācija dod iespēju precīzāk novērtēt aizņēmēja kredītspēju un arī plānot savu kredītpolitiku. Jo īpaši aktuāli tas ir pašlaik, kad bankas Latvijā ievēro stingrāku kredītpolitiku – Kredītu reģistrā tām būs iespēja uzzināt, vai kredīta prasītājam ir saistības vēl kādā bankā vai citā finanšu iestādē. Līdz šim nekur nebija iespējams saņemt apkopotu informāciju. Kad ir iegūta šāda informācija, bankās var izvērtēt, vai klients spēs atmaksāt aizņemtos līdzekļus un piedāvāt viņam attiecīgus aizdevumu līguma noteikumus. Savukārt aizņēmējiem pašiem pozitīva kredītvēsture ir laba vizītkarte, kas varētu kļūt par iemeslu, piemēram, cita kredīta piešķiršanai bez ķīlas, ar zemākiem procentiem vai tamlīdzīgi. Kā rāda Parādnieku reģistra pieredze, savā ziņā reģistra esamība disciplinē – aizņēmēji nopietnāk izvērtē savu attieksmi pret kredītsaistību pildīšanu un kredītvēstures veidošanu. Tiem, kuri godprātīgi pilda saistības, Kredītu reģistrs neradīs nepatīkšanas.

Tādējādi Kredītu reģistra esamībai vajadzētu bremsējoši ietekmēt aizdevumu ņemšanu un mazināt kredītēšanas tempus Latvijā – respektīvi, piebremzēt arī inflācijas tempus. Tas ir gan valsts ilgtermiņa attīstības interesēs, gan arī ikviena iedzīvotāja interesēs.

Jaunā informācijas sistēma sniegs papildu iespējas

Jubilejas un piemiņas monēta Sigulda: aversā – likteņa lēmējs zirgs, kas pārkāpj zobenu ar dzīvības lēmēja kāju, pa labi – kristiešu krusts, pa kreisi – somugru piekariņš, augšā – Turaidas Rozes simbols; reversā – Gaujas senleja ar Turaidas pili un Siguldas pilsdrupām.

uzraudzības funkciju veikšanai, kā arī nodrošinās Latvijas Bankas un Finanšu un kapitāla tirgus komisijas (FKTK) makroekonomikas analīzes vajadzības.

– Kāpēc pie šāda reģistra izveides jāķeras Latvijas Bankai, kurai vairs nav komercbanku pārraugošās funkcijas, un vai jaunā datu bāze tiks veidota tukšā vietā?

– Atbildot uz jautājuma pirmo pusi, var teikt, ka Latvijas Banka ir realizējusi virkni ļoti apjomīgu un sarežģītu projektu, piemēram, izveidojusi modernas maksājumu sistēmas (elektroniskā klīringa sistēma u.c.), vai Parādnieku reģistru, pierādot, ka var izveidot, uzturēt un attīstīt šādas sistēmas. Piedevām, Latvijas Banka nav tirgus dalībnieks – tā ir neitrāla, nepastāv konkurences moments. Kad tika izlemts Parādnieku reģistru attīstīt par pilna spektra kredītu reģistru, nebija iebildumu, ka to varētu darīt Latvijas Banka, tādējādi atzinīgi novērtējot bankas speciālistu līdzšinējo veikumu.

Tā ir arī atbilde uz jautājuma otro pusi – vai reģistrs tiks veidots tukšā vietā? Pirmkārt, Kredītu reģistrā tiks integrēta Parādnieku reģistra datu bāze, ko arī turpmāk papildinās ar atbilstošu informāciju. Otrkārt, Finanšu un tirgus komisija līdz šim uzturēja KREDIS sistēmu, kurā bankas sniedza ziņas par saviem kredītiem konsolidētā (apkopotā) veidā, neatšifrējot datus pa atsevišķiem aizdevumiem. Viens no jaunā Kredītu reģistra papildu uzdevumiem ir nākotnē aizvietot KREDIS sistēmu, lai bankām nebūtu jāsūta informācija vairākām institūcijām.

– Domājams, kādu potenciālo kredītgribētāju varētu uztraukt, ka visām bankām pēkšņi būs pieejami dati, kādus un cik daudz aizdevumu viņš ir ņēmis pēdējo gadu laikā.

– Par to nevajadzētu uztraukties. Pilna spektra informācija datu bāzē tiks ievadīta par tiem kredītiem, kuri būs spēkā Kredītu reģistra darbības uzsākšanas brīdī, tas ir, 2008. gada 1. janvārī. Par aizdevumiem, kuru atmaksas termiņi būs beigušies līdz šim datumam, informācijas nebūs. Dati tiks uzkrāti pilnīgi par visiem aizdevumiem neatkarīgi no summu lieluma, tātad, arī par kredītkaršu kredītiem, kas šobrīd veido būtisku izsniegto kredītu daļu. Tas, protams, sākumā sagādās diezgan daudz papildu darba reģistra dalībniekiem, jo viņu pienākums būs līdz 2008. gada 30. jūnijam ievadīt visus

atbilstošos datus. Jaunajā reģistrā, kā jau teikts, tiks integrēts Parādnieku reģistrs, kas darbību sāka 2003. gadā, tātad visa tajā esošā informācija. Kredītu reģistra dalībnieki, pieprasot izziņas, par saviem aizņēmējiem saņems plašāku informāciju, bet par citu dalībnieku klientiem – ierobežotu. Reģistrā dalībnieki varēs saņemt arī apkopotus statistikas pārskatus.

– Cik sīka informācija tad tur būs atrodama?

– Kredītu reģistrā dalībniekiem būs jāiesniedz daudz plašāka informācija nekā šobrīd Parādnieku reģistrā – gan dati par saistību veidu, termiņiem, apjomu, nodrošinājumu u.tml., gan arī par saistību aktuālo atlikumu ceturkšņa beigās. Ir iecerēts, ka reģistra dati tiks glabāti pastāvīgi.

– Jā, bet varbūt es vairs negribu sadarboties ar banku A, bet gan iet uz banku B, un tāpēc man nav patīkami, ka reģistrā banka A to var uzzināt.

– Izstrādājot jaunās datu bāzes noteikumus, banku konkurences aspekts tiek ņemts vērā. Ja kāds dalībnieks reģistrā iesniedz pieprasījumu par potenciālo aizņēmēju, saņemtā informācija saturēs ziņas gan par šīs personas aktuālajām saistībām, gan arī par pieļautajiem maksājumu kavējumiem u.c. pārkāpumiem to pildīšanas gaitā, gan par atmaksātajiem aizdevumiem. Taču netiks uzrādīts konkrētā informāciju sniegušā reģistra dalībnieka nosaukums, nebūs informācijas, piemēram, par kredītu procentu likmi un citiem aizdevuma izsniegšanas komercnosacījumiem. Pārskatā būs redzams tikai sektors, ko pārstāv informāciju ievadījušais dalībnieks – piemēram, banku sektors. Kredītu reģistra izveidē un uzturēšanā (tāpat kā Parādnieku reģistrā) Latvijas Banka stingri ievēros *Fizisko personu datu aizsardzības likuma* prasības. Tāpēc mūsu valstī reģistra dalībnieku lokā ir iekļauti tikai FKTK vai citas uzraudzības institūcijas uzraudzītās iestādes, jo reģistrā tiek apkopota jutīga informācija gan no komercviedokļa, gan arī fizisko personu datu aizsardzības viedokļa.

– Kas atbild par datu kontroli? Bet ja, piemēram, kāds no dalībniekiem «pa draugam» kādu informāciju reģistrā neievadīs, vai šādu situāciju varēs apzināt?

Latvijas Bankas Rīgas filiāle Bezdēlīgu ielā 3, kur atrodas Parādnieku reģistrs un būs Kredītu reģistrs.

– Sistēmas juridiskā konstrukcija paredz strikti nodalīt pušu atbildību. Par datu pareizību, pilnīgumu un patiesumu ir atbildīgi reģistra dalībnieki paši, tāpat kā par datu ievadīšanas termiņiem, datu labošanu, anulēšanu un citām lietām, kas ir paredzētas noteikumos. Kredītu reģistrs tiek veidots saskaņā ar Kredītiestāžu likuma, Apdrošināšanas sabiedrību un to uzraudzības likuma un Krājaizdevu sabiedrību likuma prasībām. Kredītu reģistrā, atšķirībā no līdzšinējās pieredzes darbā ar Parādnieku reģistru, netiek paredzēts dalībnieku pienākums obligāti veikt savas ievadītās informācijas periodisku salīdzināšanu un apstiprināšanu. Un tomēr – ja dati nebūs precīzi ievadīti, to varēs konstatēt, piemēram, mūsu Statistikas pārvaldes kolēģi. Tiek plānots, ka šī pārvalde veiks Kredītu reģistra datu salīdzināšanu ar tiem datiem, ko dalībnieki Latvijas Bankai iesniedz Mēneša bilances pārskatos.

– Lai jaunā datu reģistrācijas sistēma varētu darboties, ir nepieciešamas arī izmaiņas esošajos likumos, normatīvajos aktos. Kā veicas ar juridiskajiem uzdevumiem?

– Šobrīd saistībā ar Kredītu reģistra ieviešanu jau ir izdarīti grozījumi Krājaizdevu sabiedrību likumā, Kredītiestāžu likumā un Apdrošināšanas sabiedrību un to uzraudzības likumā, kas stāsies spēkā 2008. gada 1. janvārī. Šie grozījumi paredz vispārēju Kredītu reģistra regulējumu un deleģē Latvijas Bankai izdot noteikumus par Kredītu reģistra izveidi un darbību, ziņu apjomu, kuru Latvijas Bankai iesniegs bankas, banku meitas sabiedrības, kas sniedz ar kredītrisku saistītus finanšu pakalpojumus, apdrošinātāji un krājaizdevu sabiedrības, un ziņu apjomu, kuru Latvijas Banka no Kredītu reģistra izsniegs minētajiem Kredītu reģistra

dalībniekiem, kā arī Finanšu un kapitāla tirgus komisijai un arī pašām fiziskajām un juridiskajām personām, šo ziņu iesniegšanas un izsniegšanas kārtību, kā arī Kredītu reģistra dalībnieku un Finanšu un kapitāla tirgus komisijas maksājāmās maksas par Kredītu reģistra izmantošanu apmēru un tās maksāšanas kārtību.

– Vai ir jau domāts, kā Kredītu reģistrs varētu attīstīties tālāk?

– Latvijas Banka ir iecerējusi nākotnē pilnveidot lietotāju autentifikācijas procedūru (izmantojot, piemēram, *Latvijas Pasta* e-paraksta kartes ar autentifikācijas sertifikātu), lai rastu risinājumu fizisko personu attālinātai apkalpošanai. Jo kredītu ņēmēji taču dzīvo gan Zilupē, gan Alūksnē, gan Liepājā, tomēr pašlaik, lai saņemtu reģistra izziņas, viņiem personiski ir jāierodas pie mums Rīgā.

Kredītu reģistram attīstoties, nākotnē varētu lemt arī par tā pievienošanu Eiropas Centrālajam kredītu reģistram (ECCR), lai apmainītos ar informāciju par aizņēmēju (juridisko personu) saistībām Eiropas Savienībā. Kopš 2005. gada jūnija ECCR nodrošina iespēju veikt informācijas apmaiņu starp Eiropas valstīm, kur kredītu reģistrus uztur attiecīgās valsts centrālā banka. Šim Eiropas reģistram drīzumā plāno pievienoties arī Čehijas centrālā banka.

Intervēja – Helga Liziņa-Balode

Papildu informācijai – andis.conka@bank.lv

*Foto – Gatis Zommerovskis
un Latvijas Bankas arhīvs*

«Ķīmiskās rūpniecības eksportētāji kopumā no 2000. līdz 2006. gadam ir audzējuši savas tirgus daļas. Šajā produktu grupā ir izdalāmas divas apakšgrupas ar atšķirīgām tirgus tendencēm. Pie pirmās apakšgrupas pieskaitāmi krāsu, laku un sveču eksportētāji, kas ieņem tirgu uz pievilcīgāku cenu rēķina. Pie otrās – medikamentu un kosmētikas līdzekļu eksportētāji, kas būtiski uzlaboja savu konkurētspēju ārvalstu tirgos pēc iestāšanās Eiropas Savienībā. Farmācija to pamāca uz produkcijas kvalitātes rēķina (plašā nozīmē, bez produkcijas fiziskajiem parametriem ietverot arī, piemēram, labāku produkta pozicionēšanu tirgū,

mārketingu, precīzākas piegādes u. c.)»

Tā Latvijas Bankas Monetārās politikas pārvaldes galvenais ekonomists Uldis Rutkaste secina pētījumā **Latvijas preču eksporta attīstības izvērtējums: tirgus daļu analīze**, ar ko speciālisti un visplašākā auditorija tika iepazīstināta Latvijas Bankas organizētajā *Ekspertu sarunā* š. g. 11. jūnijā. Viens no sarunas dalībniekiem bija arī Vitālijs Skrīvelis, kurš pārstāvēja Latvijas Ķīmijas un farmācijas uzņēmēju asociāciju – veiksmīgi augošu nozari ar lielu zinātnes ieguldījumu attīstības pamatā. Piedāvājam speciāli šim biļetena numuram sagatavoto eksperta ieskatu nozares attīstībā.

EKSPORTA ATTĪSTĪBAS IESPĒJAS FARMĀCIJĀ

VITĀLIJS SKRĪVELIS

Latvijas Ķīmijas un farmācijas uzņēmēju asociācijas pārstāvis, AS Grindeks valdes loceklis

Farmācijas industrijas specifika

Ķīmijas un farmācijas nozares uzņēmumi Latvijas tautsaimniecībā ir vieni no tiem, kas turpina veiksmīgi kāpināt savu eksporta potenciālu un pēc iestāšanās Eiropas Savienībā ir pratuši savu daļu paplašināt ārējos tirgos, būtiski uzlabojuši konkurētspēju. Farmācijas nozare ir viena no sarežģītākajām nozarēm. Viss sākas ar zinātnieka filozofisko domu, ideju, bet, līdz preparāts nokļūst pie patērētāja, nepieciešami ilgi un intensīvi darba gadi. Vispirms no 5000 pasaules tirgū esošajiem zāļu produktiem jāizvēlas tie daži, kuri der mūsu ražotāju spējām, mērķa tirgiem un kuros ir vērts ieguldīt. Pāiet trīs četri gadi, lai izstrādātu pēc patenta jeb ģenēriskos produktus (tehnoloģiju, stabilitāti, salīdzinošo efektivitāti, reģistrācijas failu utt., utt.), un 8 līdz 10 gadi – oriģinālmolekulām. Pēc tam jābūt pietiekami komunikabliem un gudriem, lai piesaistītu mārketinga partneri no ārvalstīm produkta virzībai, ja pašiem nav resursu tirdzniecības tīklu veidošanai Eiropā. Turklāt, farmācijas nozarē ir jāstrādā atbilstoši *Labas ražošanas prakses standartam* (GMP – *Good Manufacturing Practice*), farmakopejas prasībām. Gadu, pusotru produkts tiek reģistrēts, pēc tam jāatkaro tirgus daļas citiem uzņēmumiem, un 6 – 7 gadu laikā business, iespējams, sāk pelnīt.

Francijā, piemēram, eksporta garantiju aģentūra eksportētājam sedz lielāko daļu no izdevumiem, un, ja darījums, piemēram, ar Alžīru vai Maroku, nav izdevies, kompānija nebankrotē. Taču Latvijā, kas attiecas uz eksportu orientētām ražošanas nozarēm ar ilgu biznesa iekustināšanas laiku, tas nav iespējams – nav tādu līdzekļu. Farmācijas industrijā strādā apmēram 2.5 tūkstoši cilvēku un nozarē kopumā ģenerē apmēram 100 miljonu eiro lielu apgrozījumu, tātad – ap 40 tūkstošiem eiro uz cilvēku. Tā nav pārāk liela produktivitāte, jo

Ņemot vērā tendences pasaules ekonomikā, farmācijā līdzekļi būtu jāiegulda pētniecībā, izstrādājot jaunus produktus, kas der ne tikai Krievijai, bet ir pieprasīti vismaz kādā no lielajiem tirgiem pasaulē, kā arī pētniecības virzienā, kas ļauj atrisināt augošās kvalitātes prasības, ko diktē galvenie tirgus spēlētāji.

Eiropā labs rādītājs ir 300 – 350 tūkstoši eiro uz vienu darbinieku. Produktivitāti var audzēt, izejot lielos tirgos un ražojot produkciju gana lielos apjomos.

Prasme izdzīvot pārmaiņu laikos

Lai iezīmētu ķīmijas un farmācijas nozares attīstības tendences Latvijā, jāatgriežas 1957. gadā, kad tika nodibināts Latvijas Organiskās sintēzes institūts (OSI) un akadēmiķis Solomons Hillers bijušajā Padomju Savienībā *izsita*, lai Rīga būtu viens no četriem jauno zāļu izstrādes centriem ne tikai zinātniskās pētniecības, bet arī ražošanas ziņā. S. Hillers nodibināja spēcīgu zinātnisko institūtu, kurā pakāpeniski sapulcēja apmēram 300 zinātniskos darbiniekus, un panāca, ka institūta paspārnē uzceļ Eksperimentālo rūpnīcu, kurā tika attīstīta eksperimentālā bāze farmakoloģiski aktīvo vielu ražošanas tehnoloģiju izstrādei un ieviešanai. Vēlāk Olainē tika uzbūvēta arī ķīmiskā rūpnīca (tagad *Olainfarm*). Tādējādi tapa farmaceitiskais komplekss – zinātnieki izdomāja ideju, eksperimentālā rūpnīca noveda to līdz tehnoloģiskajai stadijai un lielās ķīmiskās rūpnīcas Latvijā (*Olainfarm*) un Krievijā ražoja produkciju. Šī kompleksā pieeja ielika stingru pamatu Latvijas ķīmijas un farmācijas nozares izaugsmei un attīstībai.

Latvijas neatkarības atgūšana 1991. gadā noteica nepieciešamību pārorientēties no Padomju Savienības mērogiem uz mazas valsts prioritātēm. Mainījās eksperimentālās rūpnīcas loma. Lai jaunajos tirgus ekonomikas apstākļos tā varētu izdzīvot un attīstīties, tika pieņemts lēmums rūpnīcu no OSI atdalīt. 90. gados, kad visa Latvijas rūpniecība draudēja izputēt, viens no uzņēmumiem, kura vadība spēja pārorientēties uz tirgus ekonomiku – pilnībā pārkārtojoties uz ražošanu, mainot pārvaldes struktūru un saglabājot tās tradīcijas, kuras ir nozīmīgas jaunu produktu izstrādē, bija *Grindeks*. Uzņēmuma attīstība, veidojot pasaules standartiem atbilstošu farmaceitisku uzņēmumu, tika balstīta uz pieredzi, kā arī saglabājot un attīstot sadarbību ar OSI. Zinātnes un industrijas sadarbības saikne ļauj gūt abpusēju labumu – zinātniekiem ir svarīgi, lai blakus būtu ražotājs, kas spējīgs noticēt jaunā produkta veiksmi un kuram būtu finansiālie līdzekļi jaunā produkta izstrādei un ievirzīšanai tirgū. Jau 1992. gadā tika izlemts, ka uzņēmumā jāievieš *Labas ražošanas prakse*, un pēc astoņu gadu sprauga darba AS *Grindeks*

Eksperts – izaugsmes balsts

Latvijai eksports ir viens no svarīgākajiem izaugsmes balstiem, taču būtiskais eksporta izrāviens pēc Latvijas iestāšanās ES 2006. gadā diemžēl ir palēninājies.

Veiksmīgāku Latvijas eksporta attīstību pagaidām kavē arī nelabvēlīga preču eksporta struktūra un tirgus daļu zaudēšana tradicionālajos eksporta tirgos, ko ietekmē arī pieaugošā konkurence ar lēto izmaksu valstīm un ražošanas izmaksu pieaugums Latvijā. Lai saglabātu un kāpinātu eksporta potenciālu, jāspēj ražot produkti, ko pieprasa ārvalstu tirgos un kas spēj konkurēt ne tikai ar zemo cenu, bet arī ar kvalitatīvajām īpašībām.

Tā kā nozīmīgas eksporta struktūras pārmaiņas nav iespējams realizēt īsā laikā, ir svarīgi kāpināt darba ražīgumu tradicionālajās ražošanas nozarēs, lai eksportētāji saglabātu cenu konkurētspēju, valstī strauji augot darbaspēka izmaksām. Tāpat vairāk izmantojama elastība, ko dod tautsaimniecības salīdzinoši mazais izmērs, pievienojot eksportējamām precēm papildus vērtību, orientējoties uz nišas produktu ražošanu, kā arī pēc iespējas precīzāk pielāgojoties pasūtītāju specifiskajām vajadzībām. Nopietns darbības virziens, kura potenciāls šobrīd, šķiet, pilnībā netiek izmantots, ir intensīvāka orientēšanās uz strauji augošiem tirgiem un efektīvāka tradicionālo eksporta veicināšanas pasākumu īstenošana.

Vienlaikus Latvijai jānosaka tās preces un perspektīvās nozares, kas nākotnē varētu veicināt nozīmīgas eksporta struktūras pārmaiņas, un jāīsteno tāda saimnieciskā politika, kas nodrošinātu kvalitatīvas pārmaiņas ražošanā. Valsts politikas fokuss jānovirza no «zemu izmaksu paradīzes» uzturēšanas uz eksporta produktu/projektu ātru un elastīgu atbalstu, skaidri definējot atbalsta kritērijus un efektīvu atbalsta pārtraukšanas mehānismu, ja valsts resursi netiek izmantoti efektīvi.

kļuva par pirmo uzņēmumu Latvijā, kas 2000. gadā saņēma Lielbritānijas Medicīnas produktu kontroles inspekcijas izdoto *Labas ražošanas prakses* sertifikātu – apliecinājumu uzņēmuma gatavo zāļu formu ražotnes atbilstībai starptautiskajām zāļu ražošanas prasībām. Uzņēmums pakāpeniski nostiprinājās Latvijas un Baltijas valstu tirgos, saglabājot savu vietu arī Krievijas tirgū.

Ir vairāki būtiski faktori, kas veiksmīgā attīstībā spēlē nozīmīgu lomu:

- saprotoši un uz ilgtermiņa attīstību orientēti akcionāri;
- profesionāla un radoša vadības komanda;
- ilglaicīga un pastāvīga saiknes uzturēšana ar zinātnei un investīcijas jaunu produktu izstrādē;
- orientācija uz augstākajiem starptautiskajiem standartiem;
- zināšanu menedžments.

Pēc šī modeļa attīstās arī citas Latvijas farmaceitiskās kompānijas.

Nākotne pieder inovācijām

Eiropa grib būt inovāciju reģions, tomēr, salīdzinot IKP daļu, kas tiek ieguldīta zinātnē, Eiropa viennozīmīgi atpaliek no ASV un Japānas. ASV un Japānā finansējums ir 3% no IKP, no tiem 1% ir valsts, bet 2% privāto uzņēmumu ieguldījums, bet Eiropā – vidēji 1,6% līdz 2% no IKP. Latvijā – apmēram 0,6% no IKP, turklāt, tikai no valsts. Finansējums paredzēts zinātnieku un augstskolu pasniedzēju algām un telpu remontiem, līdz 2006. gadam līdzekļi netika paredzēti nopietnas un modernas zinātniskās aparatūras iegādei.

Lai kļūtu par industriāli attīstītu valsti, finansējums zinātnēi būtu ievērojami jāpalielina. Latvijas augstskolās jānodrošina vairāk budžeta vietas eksakto zinātņu specialitātēs, jāapriko augstskolu laboratorijas – IT, ķīmijas, enerģētikas, pārtikas u.c. –, lai studējošie varētu strādāt ar modernām zinātniskām iekārtām, tehnoloģisko iekārtu modeļiem un būtu labāk sagatavoti praktiskai darbībai, nevis vēl gadu, pusotru pēc universitātes beigšanas uzņēmumos apgūtu reālās tehnoloģijas. Līdz ar ERAF naudas ienākšanu Latvijā daudz kas ir mainījies uz pozitīvo pusi. Labs inovatīvo projektu piemērs ir *Grindekam* piešķirtais ERAF līdzfinansējums

1.5 miljonu latu apmērā jaunas, daudzfunkcionālas un šobrīd Baltijā vienīgās Analītiskās mērogošanas laboratorijas izbūvei. Ļoti perspektīva ir inovāciju programma, ko pašlaik virza Latvijas investīciju un attīstības aģentūra un Ekonomikas ministrija – Nacionālo Kompetences centru izveide Latvijā. Jūlijā noslēdzās konkurss, kura rezultātā taps izveidoti 12 kompetences centri.

Veicināt inovācijas, protams, var, taču, manuprāt, to nevar iniciēt mākslīgi. Ražotājs būtu ieinteresēts nevis uzņemties daļēji subsidētu līdzdalību inovāciju programmās, kas, piedevām, apkrautas ar papīru rakstīšanu, bet gan saņemt maksimāli lielas nodokļu atlaides, ja no uzņēmuma peļņas līdzfinansējumam atbilstoša summa tiktu ieguldīta jaunos produktos un tehnoloģiju inovācijās.

Gan ļaut, gan prasīt

Ja runājam par ilgtermiņa attīstības tendencēm, tad produktivitātes kāpināšana, kas tiek prasīta no ražotājiem, protams, ir ļoti nozīmīgs faktors. Bet, lai to sasniegtu, pirmkārt, jābūt augstākajām tehnoloģijām, otrkārt, jābūt lielākam produkcijas noietam. Tādējādi iespējams ražot vairāk viena veida produkciju, samazinot pašizmaksu. Taču tas nav panākams vienā dienā. Tāpēc, mūsdiā, valstī jābūt kombinētai pieejai – gan ļaut ievest darbaspēku, gan prasīt, kādi ir uzņēmēja/darba devēja plāni uzlabot savas tehnoloģijas tā, lai produktivitāte, pat ievēdot darbaspēku, uzņēmumā katru gadu palielinātos par 10–15% (mērot, teiksim, apgrozījumu vai peļņas līmeni uz vienu strādājošo). Uzskatu, no valsts budžeta nevajadzētu piešķirt līdzekļus visam – mums ir pārāk maz cilvēku un pārāk maz naudas. Uz jautājumu: kam dot?, es teiktu –

- kokrūpniecībai ar pievienoto vērtību;
- farmācijai, biotehnoloģijai, ķīmijai;
- metālapstrādei un mašīnbūvei;
- pārtikas ražošanai;
- bioenerģētikai.

Jādomā Eiropas kontekstā

Ķīmijas un farmācijas industrijas potenciāls nākotnē ir cieši saistīts ar Eiropas attīstību. Eiropa, no vienas puses, centrējas uz inovācijām, bet no otras – ierobežo

Ar ERAF piešķirto līdzfinansējumu tapusi Baltijā vienīgā daudzfunkcionālā Analītiskās mērogošanas laboratorija.

ražošanu. ES atbalsta mazos un vidējos uzņēmumus, taču aizvadīt inovatīvas idejas līdz produkta veidolam un vēl ievirzīt tos globālajā tirgū, gan finansiāli, gan organizatoriski ir pa spēkam tikai lielajiem uzņēmumiem. Pašlaik industriālajām nozarēm ES uzliek dažādus apgrūtinājumus, kā, piemēram, programma REACH, kas ierobežo ķīmisko vielu ražotājus. Tajā noteikts, ja Eiropas Savienībā kādu vielu ievie vairāk par 100 tonnām, ir jāveic pārbaudes, bet vienas vielas pārbaude maksā vismaz 300 tūkstošus eiro – tiek skrupulozi definēts, cik liela ietekme tai varētu būt uz apkārtējo vidi, ja notiek negadījums.

Šo ierobežojumu dēļ kapitāls virzās prom no Eiropas ražotnēm. Tāda pati tendence vērojama arī pētniecības resursu ziņā. Kapitāls virzās turp, kur ir pietiekami cilvēku resursi – uz Ķīnu un Indiju. Salīdzinājumam: Latvijā katru gadu augstskolas absolvē 100 līdz 130 ķīmiķi, bet Indijā – 130 tūkstoši.

Ņemot vērā tendences pasaules ekonomikā, domāju, ka uzņēmējiem farmācijas jomā līdzekļi būtu jāiegulda divos virzienos:

pirmkārt, pētniecībā, lai izstrādātu jaunus produktus, kas der ne tikai Krievijai, bet ir pieprasīti pasaulē vai vismaz kādā no lielajiem tirgiem – ES, ASV, Ķīnā un Japānā, kā arī pētniecības virzienā, kas ļauj atrisināt augošās kvalitātes prasības, ko diktē galvenie tirgus spēlētāji; **otrkārt**, savā tirdzniecības tīklā vai mārketinga kompetencēs (tirgus izpēte un pieprasījuma radīšana) citos tirgos un paredzēt, ka tirdzniecībai un mārketingam vajadzēs 20–30% no apgrozījuma un pētniecībai 15–20%.

Arī Latvijas farmācijas nozarē varētu darboties ekonomiskais modelis, kad diviem vai trijiem lieliem uzņēmumiem apkārt ir daudz mazo uzņēmumu, kas

lielajiem sniedz specifiskus pakalpojumus, piemēram, sagatavo klīnisko pētījumu statistiku, veic ventilācijas sistēmu uzstādīšanu un regulēšanu, t.i., tādus pakalpojumus, kas lielražotājam nav vajadzīgi katru dienu vai arī ir specifiski. Tā ir saimnieciskās sadarbības forma, kas jo īpaši veiksmīgi var tikt izmantota Latvijā – nelielā tautsaimniecībā.

Papildu informācijai – vitalijs.skrivelis@grindeks.lv
Foto – no AS Grindeks arhīva

Latvijas Bankas padomē (2007. gada jūnijs – 2007. gada augusts)

Latvijas Bankas padome 12. jūlija sēdē **nolēma nemainīt centrālās bankas procentu likmes:** refinansēšanas likmi, likmi aizdevumu iespējai uz nakti un likmi noguldījumu iespējai uz nakti, **kā arī obligāto rezervju normu un aprēķina kārtību.** Šāds lēmums tika pieņemts, ņemot vērā, ka valdības pretinflācijas plāns tikko kā sācis darboties un tajā iekļauto stabilizatoru iedarbībai un tās rūpīgai novērtēšanai ir nepieciešams laiks, kā arī to, ka vienlaikus ir iezīmējušās pirmās nekustamā īpašuma tirgus cenu stabilizācijas un kreditēšanas tempu bremsēšanās pazīmes.

Latvijas Bankas padomē secināja, ka šī gada pirmajā ceturksnī vēl saglabājušās līdzšinējās attīstības tendences – bija novērojama strauja ekonomikas izaugsme līdztekus augstam inflācijas līmenim un tekošā konta deficītam. Tomēr vairākas pazīmes gada vidū atsevišķās tautsaimniecības nozarēs, piemēram, nekustamā īpašuma tirgū, finanšu sektorā, tirdzniecībā liecina, ka varētu sagaidīt Latvijas ekonomikas izaugsmes pakāpenisku piebremzēšanos. Pēdējo mēnešu laikā valdības pretinflācijas plāna ietekmē novērojama cenu korekcija nekustamo īpašumu tirgus segmentos, kreditēšanas gada pieauguma temps, kas vēl aprīlī saglabājās iepriekšējā augstajā līmenī, maijā noslīdēja līdz 56.6%, kas bija zemākais rādītājs kopš 2005. gada augusta, un jūnijā kritums turpinājās līdz 56.2%. Līdz ar to ekonomiskās izaugsmes temps turpmāk varētu tuvināties līmenim, kas palīdzētu mazināt gan valsts ārējo nesabalansētību, kas izpaužas kā tekošā konta deficīts, gan iekšējo nesabalansētību jeb inflācijas līmeni valstī.

Papildu informācija – no preses sekretāra Mārtiņa Grāvīša

(martins.gravitis@bank.lv)

K. VALDEMĀRA IELĀ 2A • RĪGĀ, LV-1050 • TĀLRUNIS: 6 702 2300 • FAKSS: 6 702 2420
E-PASTS: INFO@BANK.LV • HTTP://WWW.BANK.LV
LATVIJAS BANKA, 2007

Pārpublicējot obligāta avota norāde. Reģistrācijas apliecība Nr. 1947